

saa 12 dollariakaan viikossa palkkaa. Noitten kahden äärimmäisyyden välillä sitten ovat ruokat, puhelinlaitokset, pesulalaitokset, kaikellaiset ruuanvalmistus-laitokset, siipikarjan säilöönpanolaitokset, vaateteollisuus ja yleinen kauppalike. Yllä mainituilla työaloilla enemmän kuin puolet naistyöläisistä nauttivat palkkana vähemmän kuin 12 dollaria viikossa.

Noilla nälkäpalkoilla työskentelevät naiset olivat tilastojen kerääjille esimerkkinä kertoneet moniaita mieltä karvastelevia tapauksia siitä miten heidän on pakko "venyttää" palkkaansa välttyäkseen joutumasta julkiseen prostitutioniin.

Eivätkä ne asiat ole edellä kerrotulla tavalla ainoastaan Kansasiassa. Sellainen se on asiantila koko maassa. Lakkaamattoman puutteen luulisi kasvattavan tyytymättömyyttä työläisissä ja kun tyytymättömyys ensin saisi jalansijaa heidän mielisään, niin siitä sitten kehittyisi työläisissä vastustamaton halu lopettaa työväenluokan riistämisen kokonaan.

Lydia Gratchef.

Uusia aviomuotoja kohti

Aleksandra Kollontay. "Die neue Moral die Arbeiterklasse" (Uusi siiveillisuus ja työväenluokka.) Berlin 1920.

Näin sanoo rouva Kollontay: Uusia naistyyppiä on astumaisillaan esin kirjallisuudessa ja meidän elämässämme. Vanhanaikaista ovat: viaton tyttö joka valmistuu onnelliseen avioliittoon; onneton aviovalmo, elinkautinen ja katkera; luonnottomat vanhuatit ja rakkauden intohimoiset papittaret. Uusi naistyyppi ei ole mikään näistä. Hän on tai ainakin pyrkii olemaan sanan kaikissa merkityksissä itsenäinen nainen, persoonallisuus, eikä vain sukupuolensa edustaja.

Hyvä, Emme tule kalpaamaan noita juurimainittuja vanhanaikaista naisluonteita. On todennäköistä, että meidän miestenkin kannalta uusi naistyyppi tulee eri ominaisuuksissaan ja tehtävissään olemaan oivallisempi. Tarkastelkaamme nyt vain miten rouva Kollontay häntä lähemmin kuvailee.

"Uudenikäinen nainen voi antaa paljon sellaista anteeksi, jota menneisyyden nainen paljon vaikeammin on voinut kärsiä: miehen kykenemättömyyden turvata hänen aineellisen eläytöksensä, ulkonaisen huomaamattomuuden häntä kohtaan, vieläpä uskottomuuden, mutta koskaan hän ei unohda eikä anna anteeksi loukkausta omaa henkistä mieltään kohtaan."

Nykyäika opettaa meidät näkemään naisessa "ei ainoastaan sukupuolensa edustajan, vaan ihmisen, persoonallisuuden, ja tuo vanha käsitystapa, että nainen olisi vain naaras, joka takaisi miehelle laillisen sukupuolielämän, kuolee itsestään pois."

Mikä on sitten tämä naisellisen mielen luonnollinen sisältö? Siihen vastaa rouva Kollontay: "Rakastuneisuus, intohimo, rakkaus, ne ovat vain ohimeneviä tilanteita hänen elämässään. Sen todellinen sisältö on tuo "pyhä" jota uusi nainen tahtoo palvelella: yhteiskunnallinen aate, tie, ammatti, hominen. Tämä hänen työnsä, tämä hänen päämääränsä on hänelle, tälle uudelle naiselle useimmiten tärkeämpi, arvokkaampi, pyhemp kuin hänen sydämensä ilot, kuin kaikki intohimon nautinnot."

Ottakaamme esimerkiksi kirjallisuudesta: "He ovat illalla kahden kesken, yhtäkkiä Agnes vilkastuu, nousee, hänen silmänsä kirkastuvat ja samalla kun hän erikoisen hellästi syllelli häntä ja täynnä lapsen lempeyttä, kuin kaunis kissanpoika, entiseen tapansa painui häntä vastaan... Luonnollisestikin oli Mjatilew aivan sulautua. Mutta silloin Agnes kallistui hänen korvaansa kohti ja kuiskasi hänelle tuon aivan odottamattoman tunnustuksen: "Rakas, kallisi! Mene kotiin — minun täytyy kirjoittaa, muuten häiritsevät ajatukseni pois...! Hänen silmänsä loiste ei ilmeisesti tarkoittanut häntä vaan niitä ajatuksia, jotka olivat syntyneet Agnes Petrowan kaunisissa päässä... — Menneisyyden natselle oli suurimpana tuskana rakastetun uskottomuus tai menettäminen. Meidän alkamme sankaritarille on onnettomuus sinä, että menettää oman minänsä, että hänen rakastetun vuoksi rakkausonnon turvaksi, täytyy luopua omasta itsestään. Uusi nainen ei ainoastaan nouse ulkonaisia kahleita särkemään, hän vastustaa "itsenäkkäuden vankeutta", hän karkkoo niitä siteitä, jotka rakkaus asettaa ajallemme ominaisella surkastuneella sieluelämällä rakastavaisille... Tällainen on rakkauskautemme, naisten kapina, jotka eivät vielä ole oppineet yhdistämään sisäistä vapautta ja riippumattomuutta rakkauden kalkein polttavaan intohimoon."

Sillä "nykyikäinen nainen ei kielä naisellista luontoaan", hän ei väisty elämässään eikä työhön luotaan, "maallisia" iloja, joita hyvin vähän hymyilevä todellisuus tarjoaa. Meidän päiviemme sankaritaret tulevat äideiksi olematta avioliitossa, poistuvat miehensä tai rakastettunsa luota, heidän elämänsä voi olla rikas rakkauselämästä."

"Nykyajan naiset eivät halua yksinomistusta siihen jota rakastavat... Koska he vaativat kunnioitusta oman tunteensa vapautta kohtaan, ymmärtävät he myös antaa toisille saman oikeuden."

Rouva Kollontay lähree sitten selostamaan, millainen tällaisen ihmisen rakkauselämä tulisi olla silloin kun se ei perustu tuohon yhtä harvinaiseen kuin järjen vallan ulkopuolella olevaan suureen rakkausintohimoon. Tässä on hän saanut ohjeusta ajatuksilleen erään saksalaisen naisen, Meissel Hessin tutkimuksesta. "Die sexuelle Krise" (Sukupuolipulma). Millainen pitäisi rakkauselämän olla silloin kun se ei voisi olla suurta rakkautta eikä saisi olla kaikkea rakkautta vailla? "Meissel Hessin mukaan täytyy siellä, missä suuri rakkaus puuttuu, ilmetä "lemmenliekin"... Tällaisen lemmentiekin perusaineksi havaitsemme helposti pitkin inhimillisen historian juoksa, klassillisen vanhan ajan heitairain ja heidän ystävänsä keskinäisessä suhteessa, renessanssijan kurtisaanien kevytmielisessä rakkaudessa, ja lintujen lailla huolettomien operettityttöjen ja heidän ylipilastoverreittensa välisessä eroottisessa ystävyydessä."

Lemmenleikillä on muuten itsestään käsiteltävien ansioitensa ohella nämä edut: "Se suojelee Erolisen nuolilta, se opettaa ihmisiä kehtämään rakkauden intohimon paina vaa kuormaa, joka orjuuttaa ja sortaa yksilöllisyyttä."

Lemmenleikki on eräänlaista taidet-

ta, jota voisi myös nimittää "eroottiseksi toveruudeksi." Valitettavasti", huomauttaa rouva Kollontay. "puuttuu ajaltamme kokonaan tämä. Ihmiset eivät ymmärrä ollenkaan ylläpitää kirkkaita, loistavia, ohimeneviä suhteita... Heistä on rakkaus joko sieluja musertava murhenäytelmä tai jokapäiväinen rakkausilvely. Ihmiskunta täytyy jolta tästä umpikujasta pois, ihmisten täytyy oppia tämä kaunis, kirkas, suruton elämä."

Tällä tavoin käsitelty rakkauselämä ei yhteiskunnallisesti katsottuna johda vapaaseen rakkauteen, vaan pikemmin eräänlaiseen vapaaseen aviosuhteeseen. Yhteiskunnan täytyy oppia tunnustamaan kaikenmuotoisia avioyhteyksiä, kuinka epätavallisia piirteitä niissä saattaa ilmetäkin, ja tämä kahdella ehdolla: etteivät ne ole rodulle vahingollisia ja ettei niitä taloudellisten tekijöiden painostus määrää. Ihanteena tulee aina olemaan suuremman rakkauteen perustuva yksivaiheisuus. Mutta ei muuttumattomana ja ahdashenkisenä. Mitä rikkaampi on kysymyksessä olevan henkilön luonne, sitä välttämättömämmät ovat vaihtelut. Monivalmoisuus ja -miehisuus tai perättäiset yksivaiheiset suhteet tulevat sukupuolilyhteyden perusmuodoiksi. Mutta sen ohessa on kokonainen sukupuolisten rakkaussuhteiden erilaisten muotojen sarja eroottisen ystävyyden rajoissa. — Toisena vaatimuksena on äitien pyhyyden tunnustaminen ei ainoastaan sanoissa vaan myös teoissa. Yhteiskunta on velvollinen kaikin muodoin ja tavoin perustamaan pelastus-asemia naisten tien varrelle tukemaan heitä siveellisesti ja aineellisesti heidän elämänsä vastuunalaistapana ajankohtana.

Rouva Kollontay näyttää meille tässä kirjassa myös, että tämän taivon uusi naistyyppi ei ole mikään mielikuvituksen luoma, vaan ajallemme ominainen. Itsenäinen nainen ei voi olla vain haave päivinä jolloin, kuten tänään Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa yli 60 miljoonaa naista tekee säännöllisesti ansiotyötä, niitten joukossa yli 50 prosenttia naimattomia. Koko uudenikäisessä kaunokirjallisuudessa on myös tämä uusi naisluoma voittanut varmaa jalansijaa. Luoden katsauksen viimeisten 10—15 vuoden romaaneihin ja näytelmäkappaleihin todistaa tekijät tämän osottaen samalla myös odottamattoman suuren lukeneisuutensa tällä alalla. Harva kirjallisuuden ammattitutkija lienee niin vakavassa mielessä kuin rouva Kollontay syventynyt uudenikäisempään kaunokirjalliseen tuotantoon eri maissa.

Yhdessä suhteessa rohkenee tämän kirjottaja olla aivan toista mieltä kuin rouva Kollontay. Se koskee kysymystä voiko ylipäinsä naisen säännöllistä ansiotyötä kodin ulkopuolella sovittoa hänen luonnollisiin tehtäviinsä naisena? Rouva Kollontay vastaa siihen ehdottoman myöntävästi. Minä vastaisin siihen kieltävästi sikäli kuin pysymme nykyisen yhteiskunnan puitteissa. Mutta tähän aiheeseen saanen tilaisuuden palata toisessa yhteydessä — Sapiens II (Sosialistisessa Aikakauslehdessä).

Kenelle ei vielä tule Toveritar tilakoon sen heti!

Kirjeitä

ASTORIA, ORE.

Niin — Astoria — Toverittaren kotikaupunki. Tämä kylä on harvoin edustettuna tämän lehden palstoilla paikkakunta osastossa. Lienee siihen suurimpana syyinä se, kun päivälehdessä, Toverista, saa paikkakunnan uutiset tuoreina lukea ja kukaan ei muista enää viikkolehdestä uutisia tiedottaa.

Joku aika sitten perustettiin tänne kolme n. s. lukurengasta. Kymmenisen henkilöä kuuluu aina tällaiseen yhtymään, jossa luetaan jotakin teosta ja sen johdosta keskustellaan ja perinpohjin tutkitaan luettua kysymystä. Näistä lukurengasta näyttää olevan sanomattoman paljon hyötyä jokaiselle osanottajalle, mikäli on huomioita tehty jo näin vähäisellä ajalla, mitä lukuseurat ovat toiminnassa olleet. Jos esim. ilmestyy erimielisyyksiä erinäisissä kysymyksissä, pakottaa se etsimään todistuskappaleita väitteensä johdosta useammista eri teokista ja niinollen on pakko katsella kirjoja vähän laajemmalti muinakin aikoina ei vain niinä iltoina kun kokoonnutaan.

Nämä lukurengat jaetaan numeroitain 1, 2, 3. Ensimmäisessä renkaassa on tutkittu erästä teosta, joka käsittelee Venäjän nykyisiä olosuhteita ja niitä on vertailtuna muiden maiden olosuhteisiin. Toisessa renkaassa on pohdittu valtion syntyä ja kuuluvatpa käytyneen jo käsiksi taloustieteen. Kolmannessa joukossa tutkitaan Marxin ja Engelsin laatimaa Kommunista Manifestia.

Ihahduttava seikka se, kun naisetkin ovat kokouksilla runsaasti osaa ottaneet näihin valistuksen tilaisuuksiin. Ottaisivat ehkä enemmänkin, mutta varsinkin kesän ajalla se on vaikeaa kun useat naiset kulkevat työssä ja vielä siinä sivussa ottavat osaa muuhun osaston toimintaan, kuten näytelmäseuraan, huvitoimikuntaan jne.

Kirjoitus harjoituksia myöskin pidetään ja niihin osaa ottaa useita henkilöitä. G. Gratchef ja K. E. Heikkinen ohjaavat opinhaluisia kirjoitustaidon salaisuuksiin.

Näytelmäseura on ahkerassa toiminnassa. Suuria näytelmiä ollaan edelleenkin tilaisuudessa katselemaan Klubin teatterissa. Annattakoon kansaitu tunnustus niille ahkerille tovereille, jotka siellä väsymättömästi osaston hyväksi työskentelevät.

Syyskuun alussa taas juhlitaan mahtavaasti. Ala-Columbian suuria kesäjuhla valmistellaan parhaillaan ja uskotaan niistä tulevan kaikin puolin juhlallinen ja innoitava tilaisuus, jossa on näkemistä ja kuulemistä työn raskaan raatajille. — ?

HINGHAM, MASS.

Täällä sitä mennään vain päivästä toiseen, vaikka ei olekaan ihmisillä työtä. Työttömyys on vallannut alaa jokapaikassa, täällä niinkuin muuallakin. Melkein jokaisessa suomalaisessa perheessä on mies työtä vailla. Kyllä kapitalismi nyt työläisiä kaikin tavoin kiristää. Tavarain hinta vain nousee siitä huolimatta, vaikka ei töitä saa tehdä, joten ei voi mitään kohta ostaa. Mitäs niistä köyhistä, vaikka niitä joku osa näkään kuoleekin, jääpä noita vielä sittenkin kylliksi, varmaankin työnantajat ajattelevat tätänykyä. Hyvä heidän raha-aarteen päällä istuessa niin on ajatella, kylläpä varmaan!